

Саша Петковић

**Кратак преглед
правила цитирања
из АПА Приручника
за публикување**

УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ
UNIVERSITY OF BANJA LUKA
ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ
FACULTY OF ECONOMICS

Саша Петковић

**Кратак преглед
правила цитирања
из АПА Приручника
за публикување**

---

7. издање

Универзитет у Бањој Луци
Економски факултет

Бања Лука, мај 2022. године

Аутор:

Проф. др Саша Петковић, редовни професор
Универзитет у Бањој Луци, Економски факултет

Рецензенти:

Проф. др Бранислав Боричић, редовни професор
Универзитет у Београду, Економски факултет

Академик Славо Кукић, редовни професор
Свеучилиште у Мостару, Економски факултет

Издавач:

Универзитет у Бањој Луци, Економски факултет
Мајке Југовића 4
78 000 Бања Лука
Република Српска, Босна и Херцеговина
www.ef.unibl.org
info@ef.unibl.org

За издавача:

Проф. др Миленко Крајишник, декан
Економског факултета Универзитета у Бањој Луци

Дизајн:

Милан Дамјановић

Тираж:

Тираж: дигитално издање

ISBN 978-99976-57-06-0

Copyright© 2022 проф. др Саша Петковић. Сва права задржава аутор.

Ниједан дио ове публикације не може се репродуковати или преносити у било којој форми или на било који начин, електронски, механички или другачије, укључујући (али не само ограничено на) фотокопирање, записивање или коришћење информација истраживања, без писмене дозволе аутора или власника ауторских права. Однос између издавача и аутора регулисан је у складу са Законом о ауторском праву и сродним правима у Босни и Херцеговини.

Аутор је добио одобрење 02.05.2022. године од Америчког удружења психолога (The American Psychological Association, APA, енгл.) број #01590128 за коришћење APA Приручника за публикавање, 7. издање, за креирање оригиналног приручника на српском језику, уз сљедећу напомену:

Садржај овог стручног приручника није намијењен да буде званични водич или замјена за Приручник за публикавање Америчког удружења психолога, 7. издање (2020), који садржи свеобухватне и ауторитативне смјернице о свим аспектима научног писања. APA има бројне ресурсе који помажу појединцима да науче примјену APA стила цитирања, укључујући бесплатне туторијале, честа питања и блог APA стила. Посјетите <http://www.apastyle.org> за више информација и придружите се APA на Фејсбуку (Facebook) <http://www.facebook.com/APAStyle> и Твитеру (Twitter) http://twitter.com/#!/APA_Style

Садржај

УВОД	5
1. ЦИТИРАЊЕ У ТЕКСТУ	6
1.1. Директно цитирање	6
1.2. Индиректно цитирање или парафразирање	9
1.3. Радови и извјештаји институција, удружења, корпорација или других организација	11
1.4. Цитирање извора са Интернета	12
1.4.1. Основни формати за упућивање на веб страницу на веб локацији	12
1.4.1.1. Цитирање веб издања часописа	12
1.4.1.2. Страница или одјељак са веб локације коју је креирао корпоративни или групни аутор	13
1.4.1.3. Страница или одјељак са веб странице коју је креирао индивидуално аутор	14
1.4.1.4. Страница или одјељак са веб странице коју је креирао непознати аутор	14
1.4.1.5. Извјештај или документ са веб сајта – Корпорација или група аутора	14
1.4.1.6. Владин документ са веб сајта	15
1.4.1.7. Блог	15
1.4.1.8. Цјелокупна веб локација – креирана од стране корпорације, институције или групе	15
1.4.1.9. Веб сајт – креиран од стране индивидуе	16
1.5. Илустрације у тексту	16
1.5.1. Табеле и остале илустрације	17
2.1. Референце на крају текста	19
2.1.1. Примјери цитирања извора литературе у референтној листи	20
ЛИТЕРАТУРА	23
Додатак: Контролна питања за писање и евалуацију научног рада према ИМРаД методологији	24

УВОД

Писање стручних и научних радова велики је изазов. Било да се ради о семинарском раду, есеју, анализи студије случаја, завршним дипломским радовима, тезама и дисертацијама, или оригиналним научним радовима, аутор/ка или више њих требају бити свјесни да такви радови морају имати адекватну структуру, као и довољно доказа који потврђују или оповргавају неку идеју и дају кредибилитет раду, пружајући увид у којим изворима су тражене информације које су коришћене. Без намјере да улазимо у структуру појединих стручних и научних радова, који најчешће имају свој теоријско-респективни и емпиријско-перспективни дио, у овом Водичу обратимо пажњу на веома важан аспект комуницирања са јавности, а то је цитирање. Цитирање је стандардизован метод приказивања коришћених интелектуалних извора и идеја при изради научног рада.

Данас је у употреби више стилова цитирања, као што су АРА, MLA, Chicago (Чикаго), Харвардски стил цитирања, фуснота стил цитирања, и други. Економисти у својим истраживања, с обзиром да припадају групацији друштвено-хуманистичких наука, често користе АРА стил цитирања, чију примјену ћемо и представити у овом кратком водичу за цитирање.

АРА стил је формат за цитирање развијен од стране Америчког удружења психолога (АРА). Ради

се о смјерницама за јасно и прецизно научно комуницирање које помаже ауторима, како новим тако и искусним, да постигну изврсност у писању. Користе га милиони људи широм свијета у психологији, а такође и у областима које се крећу од медицине до социјалног рада, комуникација до образовања, од пословања до инжењеринга, и других дисциплина за припрему рукописа за објављивање као и за писање студентских радова, дисертација и теза (American Psychological Association [APA], 2020). Овај стил најчешће се користи у друштвено-хуманистичким наукама, којима припада и Економија. Кратак преглед правила цитирања из АРА Приручника за публикавање – 7. издање, одражава најновију верзију АРА Приручника за публикавање¹, објављеног 1. октобра 2019. године.

На сљедећим страницама моћи ћете прочитати кратак опис и објашњења правилног цитирања у тексту извора литературе, непосредног и посредног, навођења краћег и дужег текста са једним, два или више аутора, као и начин на који се представљају слике, графикони и табеле, и попис литературе. Овај кратки сажетак правилног цитирања вам неће дати одговоре на сва ваша питања и недоумице. Детаљна појашњења ваших недоумица и питања можете потражити у *Publication Manual of the American Psychological Association*, 7th edition (APA, 2020).

¹ АРА 7. издање, доступно на <https://apastyle.apa.org/products/7th-publication-manual-vs-concise-guide>, приступљено 22.10.2021. године.

1. ЦИТИРАЊЕ У ТЕКСТУ

У писању стручних и научних радова, као што су дипломски (завршни) радови на првом и другом циклуса студија, докторских дисертација, семинарских и приступних радова, оригиналних научних радова, претходних саопштења, прегледних радова, стручних радова и излагања на научним конференцијама, неопходно је препознати на који начин су други аутори допринијели вашем раду. Слиједећи принципе правилног цитирања, аутор или више аутора у заједничком научноистраживачком раду, осигуравају да читаоци разумеју њихов допринос у контексту постојеће литературе - како се надовезују, критички испитују или на други начин представљају радови који су претходно објављени.

Цитирање је дословно навођење туђих ријечи. Цитат подразумева да се дио текста преузима без икаквих измена. Такав текст се обавезно, приликом укључивања у структуру било кога рада, видљиво обиљежава, обично наводницима, уз навођење библиографских референци у напомени (Todorović et al., 2006).

Директно цитирање подразумева *дословно навођење преузетог текста, док парафразирање као описно исказивање и препривавање властитим ријечима суштине цитата, представља посредно, индиректно цитирање*. И један и други начин навођења има своја правила, која ћемо кроз примјере представити у наставку текста.

Основно правило при навођењу коришћења извора јесте да референце морају бити тачне, комплетне и досљедно коришћене. Референце треба навести ако се у раду користе (Todorović et al., 2006):

- › Директни цитати из другог извора,
- › Парафразе,

- › Резимеи туђих идеја,
- › Статистички подаци,
- › Структура, табеле и цифре других аутора (стр. 29).

АРА Стил пружа смијернице које помажу ауторима² да утврде одговарајући ниво цитирања и како да избјегну плагијаризам и самоплагијаризам³. „Плагијат је чин представљања ријечи, идеја или слика других као властитих; ускраћује ауторима или креаторима садржаја заслуге које им припадају. Било намјерно или ненамјерно, плагијат крши етичке стандарде у учењу (видјети АРА Етички кодекс Стандард 8.11, Плагијат)“ (АРА, 2020, стр. 388).

Самоплагијат је представљање вашег претходно објављеног рада као оригинала; као и плагијат, самоплагијат је неетичан (АРА, 2020, стр. 390). Такође, АРА стандарди пружају посебна упутства за цитирање у тексту, укључујући формате за интервјуе, изворе у учионици и интранету и личне комуникације, цитате у тексту уопште и парафразирање и директне цитате.

Код АРА стила цитирања, извор који користимо се наводи унутар текста, тако што се елементи (аутор/и, година издања, број стране на којој се налази дио који цитирамо) наводе у заградама и одвајају зарезом. На референтној страни, на крају рада, налазе се пуни подаци о изворима који су коришћени у тексту.

1.1. Директно цитирање

Направите цитат у тексту кад год наводите друго дјело, или кад год парафразирате нечији рад властитим ријечима (Lavery Library, n.d.). Код *дословног цитирања до двије линије текста, односно до 40 ријечи текста*, уобичајено је ко-

2 Сви појмови употребљени у мушком граматичком роду обухватају мушки и женски род лица на која се односе (прим. аут.).

3 Плагијат води поријекло од латинске ријечи плагум што дословно значи „крађа људи“. У савременом језику се односи на књижевну крађу, преписивање туђих дјела, туђих пјесама или композиција (Вујаклија, 1992).

ристити принцип с знаковима навода. Обавезно наводите и страницу или распон страница ако је директан цитат дословно преузет са двије или више страница.

Код навођења странице извора са које је цитат коришћен, пишете скраћеницу **р.** (скраћеница из латинског језика *paper* – односно, енглеског језика *page*) или **стр.** (скраћеница из српског језика *страница*), односно за распон страница **рр.** (странице: скраћеница из латинског језика *plura paper* – односно, енглеског језика *pages*). На примјер, **рр. 2 – 3**, или **стр. 2 – 3** односило би се на распон страница неког рада од друге до треће странице.

Код цитирања презимена страних аутора, на српском језику пишете фонетски изговорена презимена, а у загради пишете изворно написана презимена аутора.

Помоћ за разумијевање правилног изговора презимена аутора са страних језика можете добити слушајући изговор са сљедећих веб сајтова:

<https://www.howtopronounce.com/>

<http://www.howjsay.com/>

<https://www.pronouncenames.com/>

Слиједи примјери.

Један аутор

“Према Касону (Casson, 1987) претпоставља се да је у економију термин предузетник увео Ричард Кантило (Richard Cantillon) 1755. године” (Bremer, 2009, стр. 12).

Два аутора

Према Барингеру и Ајрланду (Barringer & Ireland, 2016, стр. 7), „предузетништво је дефинисано као процес у којем појединци трагају за приликама, без обзира на ресурсе које тренутно контролишу у сврху експлоатације будућих роба и услуга“.

Или

Према Барингеру и Ајрланду (Barringer & Ireland, 2016), „предузетништво је дефинисано као процес у којем појединци трагају за приликама, без обзира на ресурсе које тренутно контролишу у сврху експлоатације будућих роба и услуга“ (стр. 7).

Или

„Предузетништво је дефинисано као процес у којем појединци трагају за приликама, без обзира на ресурсе које тренутно контролишу у сврху експлоатације будућих роба и услуга“ (Barringer & Ireland, 2016, стр. 7).

Три и више аутора

Код навођења извора са три или више аутора, наводи се презиме првог аутора и додаје латинска скраћеница *et al.*, што значи и „и остали“ или „и сарадници“ или скраћеница на српском језику и др. („и други“).

“Стратегија предузетног менаџмента вођења је присутношћу или рађањем прилика за нови улазак на тржиште и мање се бави ресурсима потребним за хватање прилика” (Hisrich et al., 2011, стр. 42).

Или

Хисрич и др. (Hisrich et al., 2011) сматрају да је „стратегичка предузетног менаџмента вођења је присутношћу или рађањем прилика за нови улазак на тржиште и мање се бави ресурсима потребним за хватање прилика“ (стр. 42).

Или

Како наводе Николић и др. (1996) „предузећа и њихове економије, као изрази ефективности и ефикасности њиховог пословања и развоја, представљају реалност без које се савремени свијет не би могао ни замислити, јер се и највећи домети и достигнућа савремене цивилизације априори везују за дјелатност предузећа“ (стр. 5).

Изузеци од правила код цитирања три или више аутора

Ако цитирате више радова са сличним групама аутора, а скраћени облик цитата „et al.“ за сваки извор био би исти, мораћете да избјегнете двосмисленост тако што ћете написати више имена. На примјер, ако сте цитирали радове ових аутора (Purdue University, n.d.):

(Jones, Smith, Liu, Huang, & Kim, 2020)

(Jones, Smith, Ruiz, Wang, & Stanton (2020)

Они би били цитирани у тексту на сљедећи начин како би се избјегла двосмисленост:

(Jones, Smith, Liu, et al., 2020)

(Jones, Smith, Ruiz, et al., 2020)

Код дословног цитирања већег дијела текста (**дуже од двије линије текста и више од 40 ријечи**) чешће се користи принцип **засебног одлом-**

ка с увлакама, гдје текст „увлачите удесно“ и не стављате знак навода.

ПРИМЈЕРИ

Према Кантилоу (Cantillon), предузетник је стручњак за преузимање ризика. Он или она „осигурава“ раднике куповином њихове производње за препродају прије него што потрошачи наведу колико су спремни да плате за то. Радници добијају сигуран приход (барем у кратком року), док предузетник сноси ризик који проузрокује кретање цијена на потрошачким тржиштима. (Casson, 2010, стр. 7)

НАПОМЕНА: *Обратите пажњу да се тачка ставља прије извора цитирања у случају цитата дуже од 40 ријечи.*

Код директног цитирања већ наведеног извора текста дуже од 40 ријечи, неопходно је да текст помјерите у десно, и да цитирате без знакова навода, као у сљедећем примјеру:

Шумпетер истиче да предузетници дјелују изван постојеће праксе, што се може означити као креативни одговор. Креативни одговор одликују, по Шумпетеру, три битне карактеристике. Прво, креативни одговор се не може разумјети *ex ante*, односно не може се предвидјети тако што ће се примијенити уобичајена правила на утицај већ постојећих чињеница. Друго, креативни одговор обликује цјелокупни ток будућих догађаја и њихових дугорочних исхода, тако да ствара ситуације у којима се не би могла успоставити веза са ситуацијама које би постојале да није било креативног одговора и његов успјех или неуспјех, мање или више има везе са (а) квалитетом људских ресурса у друштву, (б) релативним квалитетом људских ресурса, тј. расположивости људских ресурса у другим дјелатностима, и (в) са индивидуалним одлукама, активностима и обрасцима понашања. (Schumpeter, 1947, цитирано у Рауповић, 2017, стр. 7)

Савјет:

Умјерено користите директне цитате! **Фокусирајте се на сумирање налаза вишеструких истраживачких студија.** У друштвеним наукама користите тачну фразу или аргумент појединца само када је то заиста неопходно.

1.2. Индиректно цитирање или парафразирање

Код парафразирања неког аутора или групе аутора **није потребно користити знакове навода ни одвојене одломке с увлакама**, већ само наве-

сти презимена аутора/изворе на већ описане начине. Парафразирање је препричавање или сумирање туђих ријечи и тврдњи, без губљења смисла оригиналног извора.

Парафраза друкчије излаже туђу идеју (или своју претходно објављену идеју) властитим ријечима. Парафразирање је ефикасна стратегија писања јер омогућава ауторима да сумирају и синтетизују информације из једног или више извора, фокусирају се на значајне информације и упоређују и контрастирају релевантне детаље. (АРА, 2020, стр. 412)

ПРИМЈЕРИ

Један од оснивача такозване чикашке школе у економији - Френк Хинеман Најт (Knight, 1921), на темељима учења француских економиста покушава предузетника да дефинише као особу која спремно преузима ризик и остварује профит: као награду за ризик (случајеви с предвидивом вјероватноћом и могућношћу осигурања) и као награду за неизвјесност (случајеви с непредвидивом вјероватноћом и немогућношћу осигурања).

Туркер и Селчук (Turker & Selcuk, 2009) истичу да, иако истраживачи често указују на везу између предузетничких намјера и неких фактора личности, као што су самопоуздање, способност преузимања ризика, потребе за достигнућима, локус контроле, ипак, човјек је подједнако под утицајем ширег сета културних, друштвених, економских, политичких, демографских и технолошких фактора.

Маркетинг и предузетничка оријентација су основне стратешке оријентације којима је дато значајно мјесто у стручној литератури (Atuahene-Gima & Ko, 2001; Li et al., 2006, наведено у Hong et al., 2013).

У овом посљедњем примјеру посредног цитирања, наведен је већи број радова аутора чија имена нису директно цитирана у тексту, а ради се о секундарној референци. Позивате се на рад(ове) чији оригинал (примарни извор) нисте из било којег разлога могли прочитати, него сте у раду другог аутора наишли на његову/њену или њихове референце. Такав рад који цитирате постаје секундарна референца. Иако не постоји јасно правило о цитирању секундарних референци, у АРА стандардима (2020) препоручује се сљедеће: „Наводите примарне изворе када год је то могуће и секундарне изворе умјерено“ (стр. 387). Када цитирате секундарни извор, наведите унос на листи референци (на крају рада) за секундарни извор који сте користили (АРА, 2020, стр. 394).

Ако у раду користите више од једног извора истог аутора, користите латинична слова а, b, c и тако даље, иза године

„Брза смеђа лисица је прескочила лијеног пса“ (Seuss, 2007a, стр. 7-8).

Ако више аутора има исто презиме, додајте иницијал имена испред презимена:

„Брза смеђа лисица је прескочила лијеног пса“ (D. Seuss, 2007, стр. 7-8).

Можете користити и такозване наративне цитате:

У својој научној студији, Д. Сјус (Seuss) је примијетио да је „брза смеђа лисица прескочила лијеног пса“ (2007, стр. 7-8).

Или

Д. Сјус (Seuss) је 2007. године сугерисао да је „брза смеђа лисица прескочила лијеног пса“ (стр. 7-8).

Два или више радова у истом цитату у загради

Када ваш цитат у загради укључује два или више радова, поредајте их на исти начин на који се појављују на листи референци (односно, по абecedном реду), одвојене тачком и зарезом.

(Berndt, 2002; Harlow, 1983)

Ако цитирате више радова истог аутора у истом цитату у загради, наведите име аутора само једном и наведите датуме. Прво се наводе рад без датума (ако такав постоји), затим године, па цитати у штампи.

(Smith, n.d., 1995, 2002, у штампи)

Аутори са истим презименом

Да бисте спријечили забуну, користите прво иницијале имена са презименима.

(E. Johnson, 2001; L. Johnson, 1998)

Цитирање извора без страница

Директни цитати из извора који не садрже странице не би требало да упућују на број странице. Умјесто тога, можете референцирати други логички идентификациони елемент: параграф, број поглавља, број одјелка, број табеле или нешто друго. Старија дјела (попут вјерских текстова) такође могу да садрже посебне идентификаторе локације као што су бројеви стихова. Укратко: изаберите замјену за бројеве страница која има смисла за ваш извор.

Џонс (Jones, 1998) је пронашао низ разлога за незадовољство студената преовлађујућим праксама цитирања (para. 4–5).

Метаанализа доступне литературе (Jones, 1998) открила је недоследност у великим студијама учења ученика (Табела 3).

Анонимус

За рад се сматра да нема аутора када је његов аутор непознат или се не може разумно утврдити. У том случају, у референтној листи на крају текста помјерите наслов рада на мјесто аутора (иза којег слиједи тачка), прије датума објављивања (видјети Поглавље 10, Примјер 49). (APA, 2020, стр. 439)

Примјер: Генерализовани анксиозни поремећај. (2019).

Ако, и само ако је рад потписан „Анонимно“, користите „Анонимус“ као аутора у тексту.

Anonymous. (2017).

Без датума

Понекад је датум објављивања рада непознат или не може бити одређен. За радове без датума напишите „n.d.“ (што значи „без датума“ – по date – енгл.) у загради.

1.3. Радови и извјештаји институција, удружења, корпорација или других организација

Владине и невладине организације, међународне организације, корпорације, често објављују разне извјештаје, анализе, водиче, чланке или неке друге вијести.

Када је аутор рада нека организација, онда њен назив треба ставити у заграде као аутора тог дела. Ако организација има познат скраћен назив, тада ћемо тај скраћени назив написати у угластим заградама, после пуног назива, у првом навођењу; свако следеће навођење обележаваћемо овим скраћеним називом. *Пример:* прво навођење: (Српска академија наука и уметности [САНУ], 1998) каснија навођења: (САНУ, 1998). (Правни факултет Ниш, n.d., стр. 3)

Још један примјер навођења званичног владиног извора. Први пут, у тексту пишете пун назив институције и у загради скраћеницу, а онда сваки наредни пут пишете само скраћеницу:

(Влада Републике Српске [ВРС], 2021, стр. 23) или Влада Републике Српске [ВРС] (2021, стр. 23) – **прво цитирање у тексту.**

(ВРС, 2021, стр. 25) – **свако наредно цитирање.**

Влада Републике Српске. (2021). *Годишњи извјештај за област малих и средњих предузећа у Републици Српској за 2020. годину.* <https://www.rars-msp.org/wp-content/uploads/2021/10/GI-za-MSP-2020-avg-2021.pdf>. – **у Литератури.**

Табела 1

Основна правила цитирања у тексту

Врста аутора	Цитирање у загради	Описно цитирање
Један аутор	(Petković, 2017)	Petković (2017)
Два аутора	(Petković & Neupel, 2020)	Петковић и Хупел (Petković & Neupel, 2020)
Три или више аутора	(Gligorić et al., 2020)	Gligorić et al. (2020) или Глигорић и др. (2020)
Група аутора из институције са скраћеницом	(Центар за пројектни менаџмент и предузетништво	Центар за пројектни менаџмент и предузетништво
Прво цитирање ^а	[CPME], 2020)	(CPME, 2020)
Свако следеће цитирање	(CPME, 2020)	CPME (2020)
Група аутора без скраћенице	(Центар за пројектни менаџмент и предузетништво, 2020)	Центар за пројектни менаџмент и предузетништво (2020)

Биљешке. Табела представља основна правила цитирања у загради и описног, односно наративног цитирања. Дефинишите скраћеницу за групу аутора, бирајући формат цитирања у загради или формат описног цитирања. Након тога, у сваком наредном цитату у тексту не наводите пуни назив институције, већ наводите скраћеницу. Садржај табеле је преузет и прилагођен из АРА (2021, стр. 407).

Ако организација има добро познату скраћеницу, можете је укључити у заграде када се први пут цитира извор, а затим користити само скраћеницу у каснијим наводима. Међутим,

ако цитирате радове више организација чије су скраћенице исте, немојте користити скраћенице (да бисте избјегли двосмисленост) (Purdue University, n.d.).

1.4. Цитирање извора са Интернета

Интернет је непресушан извор разних информација и података, релевантних, провјерљивих, истинитих, мање истинитих, употребљивих и неупотребљивих. На примјер, Википедија (Wikipedia) се можда неће сматрати прихватљивим извором за факултет или студентски задатак (студија случаја, приступни рад, завршни радови и тезе, прим.аут.) (Columbia College, n.d.). С обзиром на начин на који се уређује, на Економском факултету Универзитета у Бањој Луци, у студентским радовима, **Википедија се не користи као адекватан извор цитирања!**

Будите опрезни! Само зато што сте пронашли нешто на вебу, то не значи да цитирате веб локацију. Пажљиво погледајте материјал – да ли је то чланак из часописа? Чланак из новина? Енциклопедија? Е-књига? Користите формат који најбоље описује ставку. АРА третира извор као веб локацију само када не одговара другој категорији (Columbia College, n.d.).

Термин „веб локација“ може изазвати забуну јер га људи користе за упућивање и на референтну категорију (погледајте секцију 10.16) и на метод проналажења (тј. онлајн). Многе врсте радова се могу преузети са мреже, укључујући чланке, књиге, извјештаје и групе података, али само неки радови спадају у референтну категорију *веб страница* и *веб локација*. Користите ту категорију само када се рад не уклапа боље у другу категорију. Прво се запитајте: „Која врста рада је на овој веб страници?“ Затим изаберите референтну категорију у поглављу 10 која је најсличнија раду који желите да цитирате и слиједите најрелевантнији примјер. На при-

мјер, да бисте цитирали извештај са владиног веб сајта, користите категорију извјештаја (секција 10.4) и пратите формат владиног извештаја (погледајте Поглавље 10, Примјери 50–52). Исто тако, да бисте цитирали веб страницу са владиног веб сајта, користите категорију веб страница и веб локација (секција 10.16) и пратите формат за рад на веб страници (погледајте Поглавље 10, Примјери 110–114). Имајте на уму да аутора веб странице или веб сајта може бити тешко одредити или да се може идентификовати кроз контекст (погледајте секцију 9.7), а веб странице и веб сајтови често имају непознате датуме објављивања (погледајте секцију 9.17). (АРА, 2020, стр. 428 – 429)

1.4.1. Основни формати за упућивање на веб страницу на веб локацији

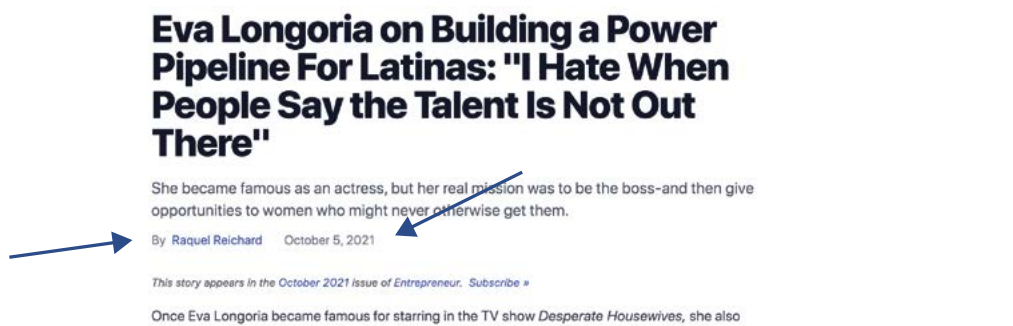
У наредним поднасловима, представимо тумачење АПА (2020) о начину различитих цитирања најчешћих извора са веб (web) страница на веб локацијама, у списку литературе (референтној листи на крају рада) и у тексту рада.

1.4.1.1. Цитирање веб издања часописа

У стручним часописима на веб локацији као што су, на примјер Форбс (Forbes, <https://www.forbes.com/>), Харвард бизнис ривју (Harvard Business Review, <https://hbr.org/>), Економист (The Economist, <https://www.economist.com/>), Фајненшел тајмс (The Financial Times, <https://www.ft.com/>), Ентрепренер (The Entrepreneur, <https://www.entrepreneur.com/>), и остали, највећи број чланака потписан је од стране аутора са објављеним датум објаве, као што можете видјети на сљедећој слици.

Слика 1

Примјер цитирања чланка из онлајн издања часописа

Билешке. На слици је представљен снимак екрана (screenshot) чланка објављеног у онлајн издању часописа.

Ентрепренер (The Entrepreneur). На веб сајту часописа видљив је датум објаве и аутор чланка. У том случају, у тексту рада наводи се презиме аутора и година, док у референтној листи у загради наводите и датум објаве чланка. Слика је преузета 27.10.2021. године са <https://www.entrepreneur.com/article/387445>.

Основе категорије уноса у референтну листу на крају рада за веб страницу на веб локацији (појединачни аутор) су следеће:

- › *Аутор или аутори*. Иза презимена се налазе први иницијали.
- › *Година, дан и мјесец* (у округлим заградама). Користите најтачнији могући датум
- › *Наслов* (курзивом).
- › *Име веб локације*.
- › *URL*.
- › *Први ред сваког цитата је лијево подешен. Сваки следећи ред је увучен 5-7 размака.*

Примјер:

Vasagar, J. (2016, 22. јули). *Why Singapore's kids are so good at maths*. Financial Times. <https://www.ft.com/content/2e4c61f2-4ec8-11e6-8172-e39ecd3b86fc>.

У тексту користите систем директног цитирања или парафразирања као што је објашњено у претходним поднасловима.

Примјер:

Рангирање, засновано на тестирању способности 15-годишњака у математици и науци, појача-

ло је осјећај да се западњачка дјеца повлаче иза својих вршњака из Азије. Велика Британија је била на 20. мјесту, а САД на 28. мјесту на табели (Vasagar, 2016).

Обратите пажњу на следеће (Victoria University, n.d.):

- › Укључите имена аутора за референце веб страница гдје је то могуће. Аутор може бити корпоративно тијело или организација одговорна за креирање, производњу или објављивање веб странице.
- › Тамо гдје не постоји аутор који се може идентификовати или ауторско тијело, користите наслов веб странице.
- › Неке веб странице ће имати датум „последњег ажурирања“, користите га само ако је јасно повезан са садржајем који цитирате, а не ако се односи на цијелу веб локацију. У супротном користите “n.d.” за “без датума”.

У наредним поднасловима навешћемо неколико најчешћих примјера навођења веб станица или одјељка са веб локације коју је креирао корпоративни или групни аутор (Columbia College, n.d.).

1.4.1.2. Страница или одјељак са веб локације коју је креирао корпоративни или групни аутор

Корпорација/Група/Назив организације. (Година када је веб сајт последњи пут ажуриран/објављен, дан и мјесец ако има тај податак). *Назив странице: Поднаслов (ако постоји)*. URL

Примјер (референтна листа)	Canadian Cancer Society. (2013, April 14). <i>Cancer research</i> . http://www.cancer.ca/en/cancer-information/cancer-101/cancer-research/?region=on Савез рачуновођа и ревизора Републике Српске. (2021, 18. мај). <i>Упутство о условима полагања испита у мајском испитном року</i> . http://www.srrrs.org/dokumenti/aktuelnosti/2021/Uputstvo_o_uslovima_polaganja_ispita_maj_2021.pdf
Парафразирање у тексту	(Корпорација /Назив групе, година) <i>Примјер:</i> (Canadian Cancer Society, 2013) (Савез рачуновођа и ревизора Републике Српске [СРРРС], 2021) – прво цитирање. (СРРРС, 2021) - свако наредно цитирање у тексту.
Директно цитирање у тексту	(Корпорација / Назив групе, година, Назив одјељка, пара. Број параграфа ако има више од једног параграфа у одјељку - секцији) <i>Примјер:</i> (Canadian Cancer Society, 2013, Behavioural research section, para. 2) (Савез рачуновођа и ревизора Републике Српске [СРРРС], 2021, Упутство о условима полагања испита у мајском испитном року, para. 3) Биљешке: Када нема видљивих бројева страница или параграфа, можете навести наслов одељка и број пасуса да бисте идентификовали одакле је дошао ваш цитат.

1.4.1.3. Страница или одјељак са веб странице коју је креирао индивидуално аутор

Ауторово презима, Иницијал имена. Други иницијал ако постоји. (Година креирања или последњег ажурирања веб странице, дан и мјесец ако такав податак постоји). *Наслов: Поднаслов (ако постоји)*. Назив веб сајта. URL

Примјер (референтна листа)	Кмес, Ј. (2012, March 13). <i>Where's the Boss? And What Counts as "Work"?</i> The Society Pages. https://thesocietypages.org/socimages/2012/03/13/wheres-the-boss-and-what-counts-as-work/
Парафразирање у тексту	(Ауторово презиме, година) <i>Примјер:</i> (Кмес, 2012)
Директно цитирање у тексту	(Ауторово презиме, година, Одјељак наслова ако је дат, пара. Број параграфа ако има више од једног параграфа у одјељку - секцији) <i>Примјер:</i> (Кмес, 2012, пара. 1) <i>Биљешке:</i> Када нема видљивих бројева страница или параграфа, можете навести наслов одељка и број пасуса да бисте идентификовали одакле је дошао ваш цитат.

1.4.1.4. Страница или одјељак са веб странице коју је креирао непознати аутор

Наслов странице: Поднаслов (ако постоји). (Година када је веб страница последњи пут ажурирана/објављена, дан у мјесецу ако је дат). Назив веб странице. URL

Примјер (референтна листа)	<i>Timeline: Environmental movement (n.d.). The Canadian Encyclopedia.</i> https://www.thecanadianencyclopedia.ca/en/timeline/environment Или, да бисте нагласили да се страница може ажурирати, укључит датум преузимања: <i>Timeline: Environmental movement (n.d.). The Canadian Encyclopedia.</i> Retrieved January 20, 2020, from https://www.thecanadianencyclopedia.ca/en/timeline/environment
Парафразирање у тексту	(Скраћени наслов, година – ако има, ако нема, пишете n.d.) <i>Примјер:</i> (Timeline: Environmental, n.d)
Директно цитирање у тексту	(Скраћени наслов, година – ако има, ако нема, пишете n.d., Назив одјељка, пара. Број параграфа ако има више од једног параграфа у одјељку – секцији) <i>Примјер:</i> (Timeline: Environmental, n.d., Canadian National Parks Act section) <i>Биљешке:</i> Када нема видљивих бројева страница или параграфа, можете навести наслов одељка и број пасуса да бисте идентификовали одакле је дошао ваш цитат. У овом Примјеру постоји само један пасус под одређеним насловом, тако да број пасуса није потребан.

1.4.1.5. Извјештај или документ са веб сајта – Корпорација или група аутора

Корпорација/Група/Назив организације. (Година када је веб страница последњи пут ажурирана/објављена, дан у мјесецу ако је дат). *Назив извјештаја: Поднаслов ако постоји* (Број публикације ако постоји). Назив веб сајта ако је различит у односу на аутора. URL

Примјер (референтна листа)	College of Nurses of Ontario. (2009). <i>Practice standard: Ethics</i> (Pub. No. 41034). http://www.cno.org/docs/prac/41034_Ethics.pdf Економски факултет Универзитета у Бањој Луци. (2021). <i>Академски календар 2021 – 2022.</i> http://www.ef.unibl.org/dokumenti/950Odluka-Senata_Akademski-kalendar_2021-22.pdf <i>Биљешке:</i> Ако би постојао број поглавља или одјељка уместо броја публикације, он би био укључен иза наслова на истом мјесту као и број публикације: (Поглавље xx) или (Одјељак xx).
Парафразирање у тексту	(Корпорација/Назив групе, година) <i>Примјер:</i> (College of Nurses of Ontario, 2009) (Економски факултет Универзитета у Бањој Луци [ЕФ УНИБЛ], 2021) - прво парафразирање у тексту. (ЕФ УНИБЛ, 2021) – свако наредно парафразирање у тексту.
Директно цитирање у тексту	(Корпорација/Назив групе, година, р. или стр., број или распон страница) <i>Примјер:</i> (College of Nurses of Ontario, 2009, р. 4 ili стр. 4) (Економски факултет Универзитета у Бањој Луци [ЕФ УНИБЛ], 2021, стр. 7) - прво директно цитирање у тексту. (ЕФ УНИБЛ, 2021, стр. 7) – свако наредно директно цитирање у тексту.

1.4.1.6. Владин документ са веб сајта

Назив владиног одјељења, министарства или агенције. (Година издања, дан и мјесец). *Назив документа: Поднаслов ако постоји* (издање ако је дато и није прво издање). Издавач ако се разликује од аутора. УРЛ

Примјер (референтна листа)	Ontario Ministry of Children and Youth Services. (2010, April 27). <i>Your preschool child's speech and language development</i> . http://www.children.gov.on.ca/htdocs/English/topics/earlychildhood/spechlanguage/brochure_preschool.aspx Развојна агенција Републике Српске. (n.d.) <i>Предузетничка инфраструктура</i> . https://www.rars-msp.org/poslovna-podrska/preduzetnicka-infrastruktura/
Парафразирање у тексту	(Назив владиног одјељења, министарства или агенције. година или n.d. у случају непознатог датума) Примјер: (Ontario Ministry of Children and Youth Services, 2010) (Развојна агенција Републике Српске [РАРС], n.d.) – прво парафразирање у тексту. (РАРС, n.d.) – свако наредно парафразирање у тексту.
Директно цитирање у тексту	(Назив владиног одјељења, министарства или агенција, година, <i>Назив одјељка</i> , пара. Број параграфа ако има више од једног параграфа у одјељку - секцији) (Ontario Ministry of Children and Youth Services, 2010, By Age Five section, para. 4) (Развојна агенција Републике Српске [РАРС], n.d., <i>Предузетничка инфраструктура</i> , пара. 3) – прво директно цитирање у тексту. (РАРС, n.d., <i>Предузетничка инфраструктура</i> , пара. 3) – свако наредно Директно цитирање у тексту. Биљешке: Када нема видљивих бројева страница или параграфа, можете навести наслов одељка и број параграфа да бисте идентификовали одакле је дошао ваш цитат.

1.4.1.7. Блог

Ауторово презиме, Иницијал имена. Други иницијал ако постоји или корисничко име ако право име није наведено. (Година објављивања Блог поста, дан и мјесец). *Наслов Блога*. URL

Примјер (референтна листа)	Dobbs, D. (2012, June 13). Fun in cities: Feature, not bug. <i>Wired Science</i> . http://www.wired.com/wiredscience/2012/06/fun-in-cities-feature-not-bug/ Биљешке: Ако право име аутора блога није наведено, користите његово корисничко име.
Парафразирање у тексту	(Ауторово презиме, година) Примјер: (Dobbs, 2012)
Директно цитирање у тексту	(Ауторово презиме, година, Одјељак наслова ако је дат, пара. Број параграфа ако има више од једног параграфа у одјељку - секцији) Примјер: (Dobbs, 2012) Биљешке: Овај блог пост нема бројеве страница, параграфа или наслове одјељака, тако да су ове информације изостављене из цитата у тексту.

1.4.1.8. Цјелокупна веб локација – креирана од стране корпорације, институције или групе

Корпорација/Група/Назив организације. (Година када је веб сајт посљедни пут објављен/ажуриран, дан и мјесец ако постоји податак). *Назив веб сајта*. URL

Напомена: Ако бисте уопштено споменули веб локацију, немојте правити унос на листи референци или цитат у тексту.

Примјер (референтна листа)	Jam Jar. (n.d.). <i>Jam Jar Commercial</i> . http://www.jam-jar.ca/commercial (Корпорација/Назив групе, година или n.d. ако нема назначена година)
Парафразирање у тексту	Примјер: (Jam Jar, n.d.) Биљешке: С обзиром да ова веб страница не укључује датум објављивања, подаци о датуму су написани као n.d. (без датума). (Корпорација/Назив групе, година, Одјељак наслова ако је дат, пара. Број параграфа ако има више од једног параграфа у одјељку - секцији)
Директно цитирање у тексту	Примјер: (Jam Jar, n.d., Our Story section) Биљешке: Када нема видљивих бројева страница или параграфа, можете навести наслов одјељка и број пасуса у том одјељку да бисте идентификовали одакле је дошао ваш цитат. У овом примјеру постоји само један пасус под одређеним насловом, тако да број параграфа није потребан.
Опште помињање веб странице (Не користе се никакве специфичне информације са сајта)	Примјер: Дизајнерски тим је направио веб страницу за Jam Jar (https://www.jam-jar.ca/). Биљешке: Ако са веб локације није извучена никаква одређена информација, немојте креирати унос на листи референци или цитат у тексту. Умјесто тога, наведите име веб локације у тексту и укључите URL у заграде.

1.4.1.9. Веб сајт – креиран од стране индивидуе

Ауторово презиме, Иницијал имена. (Година када је веб сајт посљедни пут објављен/ажуриран, дан и мјесец ако постоји податак). *Назив веб сајта*. URL

Напомена: Ако бисте уопштено споменули веб локацију, немојте правити унос на листи референци или цитат у тексту.

Примјер (референтна листа)	Mabillard, A. (2011, December 29). <i>Shakespeare online</i> . http://www.shakespeare-online.com/
Парафразирање у тексту	(Ауторово презиме, година) Примјер: (Mabillard, 2011)
Директно цитирање у тексту	(Ауторово презиме, година, Одјељак наслова ако је дат, пара. Број параграфа ако има више од једног параграфа у одјељку - секцији) Примјер: (Mabillard, 2011, Elizabethan Fashion Faux Pas section) Биљешке: Када нема видљивих бројева страница или параграфа, можете навести наслов одјељка и број пасуса у том одјељку да бисте идентификовали одакле је дошао ваш цитат. У овом Примјеру постоји само један пасус под одређеним насловом, тако да број параграфа није потребан.
Опште помињање веб странице (Не користе се никакве специфичне информације са сајта)	Примјер: Аманда Мебилард (Amanda Mabillard) одржава Шекспир Онлајн веб страницу (Shakespeare Online website) (http://www.shakespeare-online.com/). Биљешке: Ако са веб локације није извучена никаква одређена информација, немојте креирати унос на листи референци или цитат у тексту. Умјесто тога, наведите име веб локације у тексту и укључите URL у заграде.

1.5. Илустрације у тексту

Илустрације у тексту представљају визуелно и графичко представљање података и чињеница којима аутор или аутори читаоцима желе да олакшају разумијевање идеје коју желе да пренесу јавности. Ако се не ради о примарном извору илустрације (табела, графикон, слика, цртеж) коју испод исте аутор потписује са једноставним навођењем ријечи „Аутор/и“, већ се ради о преузимању и адаптирању илустрација у

тексту преузетих од других аутора, неопходно је навести јасно испод илустрације из којег извора је преузета. У неким земљама, као што је случај са Сједињеним Америчким Државама (САД), водећи рачуна о заштити интелектуалне својине, неопходно је тражити дозволу или писмено допуштење да се илустрација може користити у раду аутора у неизмјењеном облику или адаптирана.

Ако поново одштампате или прилагодите табелу или слику (на примјер ако репродукујете слику са интернета, чак и ако је бесплатна или ако је из Кријејтив комонса⁴) или поново одштампате дуги цитат или комерцијално заштићену пробну ставку, можда ћете такође морати да тражите дозволу од носиоца ауторских права и да наведете атрибуцију ауторских права (погледајте [детаљније секције 12.14–12.18 у АРА водичу](#)). (АРА, 2020, стр. 387)

Компоненте илустрација представимо у наредном поднаслову са примјерима.

1.5.1. Табеле и остале илустрације

„Табеле треба да буду саставни дио текста, али дизајниране тако да буду сажете и да се могу разумјети изоловано. Принцип сажетости је релевантан не само за табеле укључене у главни текст, већ и за табеле које се стављају у додатке и допунске материјале“ (АРА, 2020, стр. 311).

Број табеле (на примјер Табела 2) појављује се изнад слике подебљано (болдирано).

Наслов илустрације појављује се у двоструком размаку испод линије броја у курзивном наслову, у *Italic*-у. Илустрације се нумеришу редоследом који је наведен у тексту, уз напомену да наслов буде кратак и дескриптиван.

Илустрација може бити табела, графикон, фотографија, цртеж или било која друга илустрација или нетекстуални приказ.

Наслови. Табеле могу укључивати различите наслове у зависности од природе и распореда података. Све табеле треба да садрже колону заглавља, укључујући и заглавље (наслов за крајњу лијеву колону).

Биљешке (или *Напомене* или *Извор* – Notes, енгл.). Испод табеле појављују се три врсте напомена (наводе се у *Italic*-у, могу бити *опште*, *специфичне* и *статистичке вјероватноће*) које описују садржај табеле који се не може разумјети само из наслова или дијелова табеле (нпр.

скраћенице дефиниције, приписивање ауторских права, објашњења звјездицама које се односе на означавање *p* вриједности). Укључите напомене уз табелу само по потреби. Обавезно наведите извор, а ако се ради о вашем ауторском приказу на која полажете ауторска права, онда наводите у биљешки: Аутор/и. Биљешке такође пишете у двоструком размаку.

Табела 2

Основне разлике између породице и предузећа

ПОРОДИЦА	ПРЕДУЗЕЋЕ
Емотивна	Рационална
У основи социјалистичка	У основи капиталистичко
Чланство је трајно	Чланство је добровољно и по сопственом нахођењу

Биљешке. У табели су наведене кључне карактеристике, сличности и разлике између породице и предузећа. Преузето из Рауповић, 2017, стр. 151. Уз одобрење Copyright Petković 2021.

Користите сљедеће линкове да приступите директно примјерима табела⁵ (АРА, 2020, n.d.):

- › Примјер табеле демографских карактеристика (<https://apastyle.apa.org/style-grammar-guidelines/tables-figures/sample-tables#demographic>)
- › Примјер табеле резултата неколико *t* тестова (<https://apastyle.apa.org/style-grammar-guidelines/tables-figures/sample-tables#tests>)
- › Примјер табеле корелације (<https://apastyle.apa.org/style-grammar-guidelines/tables-figures/sample-tables#correlation>)
- › Примјер табеле анализе варијансе (ANOVA) (<https://apastyle.apa.org/style-grammar-guidelines/tables-figures/sample-tables#anova>)
- › Примјер табеле факторске анализе (<https://apastyle.apa.org/style-grammar-guidelines/tables-figures/sample-tables#factor>)
- › Примјер табеле регресионе анализе (<https://apastyle.apa.org/style-grammar-guidelines/tables-figures/sample-tables#regression>)

4 Creative Commons – Кријејтив комонс је непрофитна организација која се залаже да прошири распон креативних радова доступних другима да их легално користе и дијеле. Преузето 26.10.2021. године са <https://creativecommons.org/about/>.

5 Селекујте текст и опцијом **Ctrl** + клик на линк, аутоматски ћете добити приступ интернет линку са примјером табеле.

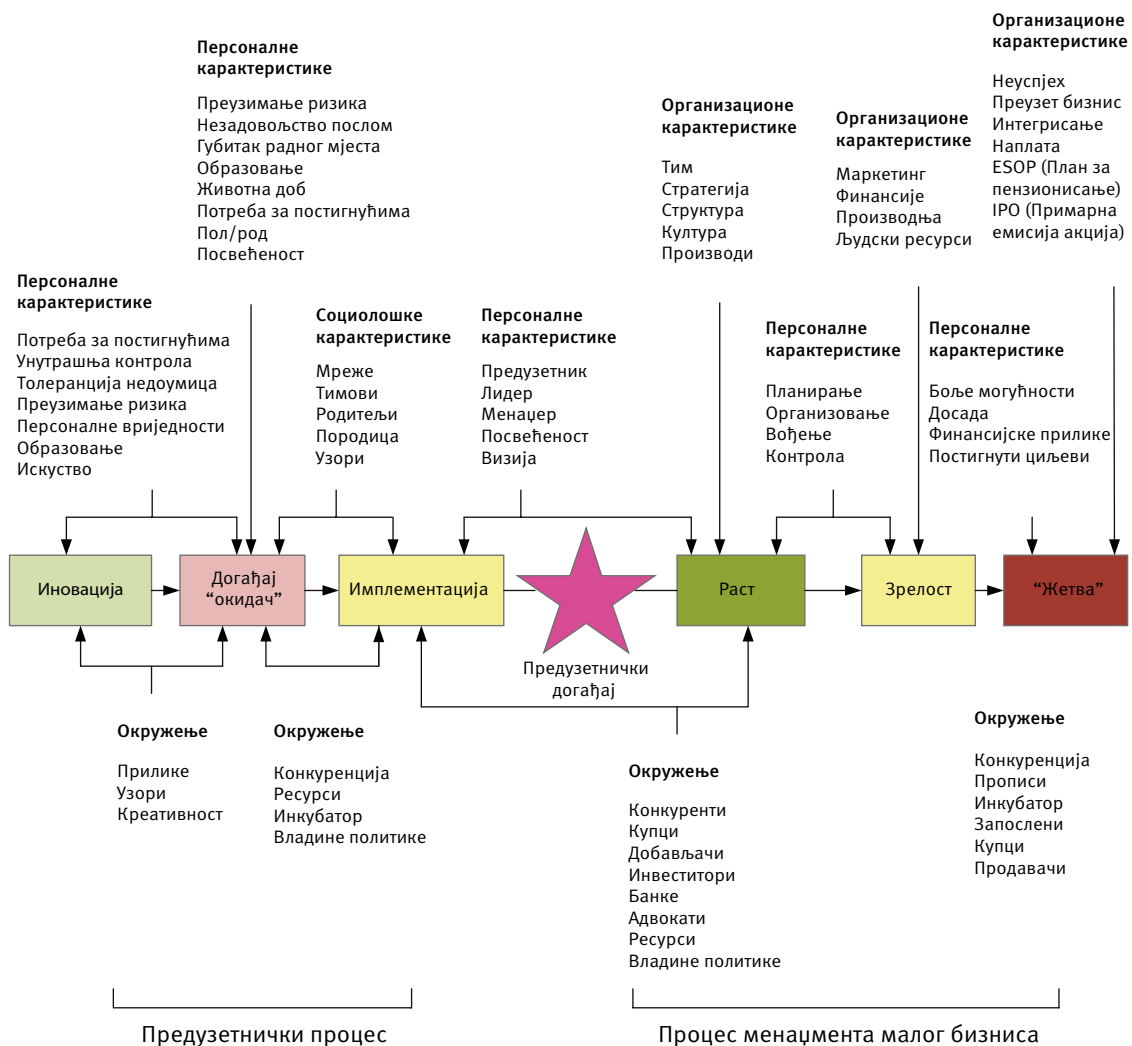
- › Примјер квалитативне табеле са описом варијабли (<https://apastyle.apa.org/style-grammar-guidelines/tables-figures/sample-tables#qualitative>)
- › Примјер табеле комбинованих табела (<https://apastyle.apa.org/style-grammar-guidelines/tables-figures/sample-tables#mixed>)

За остале илустрације, као што су слике, графичони и остали визуелни елементи примјењујете иста правила као и за табеле, а детаље са примјерима можете да консултујете посјетом APA веб сајту (<https://apastyle.apa.org/style-grammar-guidelines/tables-figures/figures>). Слиједите примјери.

Слика 2

Модел процеса предузетништво/менаџмент малог бизниса

У свакој етапи стартап процеса, различите персоналне карактеристике ће бити значајније за власника како бизнис буде добијао нове форме. Овај модел показује како су предузетничке вјештине неопходне у раним фазама процеса формирања бизниса а онда даје могућност увођења и примјене менаџерских вјештина када се предузеће етаблира

Биљешке. На слици је приказан спектар предузетничког процеса, од иновације, имплементације, раста, увођења професионалног менаџмента до зрелости и излазних стратегија предузетника оснивача. Преузето и адаптирано из Хаттен (Hatten, 2012, стр. 29, наведено у Petković и Berberović, 2013, стр. 74). Уз одобрење Copyright Petković 2021.

Графикон 1

Оквир пословног модела

Биљешке. Преузето и адаптирано из Алам (Alam, 2019, стр. 9). Уз одобрење Copyright Petković 2021.

2.1. Референце на крају текста

Списак литературе пише се на крају рада **обавезно латиничним** писмом (А – З) испод двојезичног поднаслова **Литература**. За референцу која је у оригиналу објављена искључиво на писму које није латинично (нпр. написана је на српској ћирици или на руском, кинеском, арапском и другим језицима, а нема превод на латиници или на енглеском језику), мора бити извршена транслитерација у складу са табелама на адреси: <http://www.loc.gov/catdir/cpsd/roman.html>.

Тако се референца која није објављена на латиничном писму наводи најприје у оригиналу, а у наставку се у загради наводи у транслитерисаном облику. На крају исписа треба навести DOI број референце. Идентификатор дигиталног објекта (DOI) је јединствени алфанумерички низ који додјељује агенција за регистрацију (Међународна DOI фондација) да идентификује садржај и обезбједи трајну везу до његове локације на интернету. Издавач додјељује DOI када је ваш чланак објављен и доступан електронским путем.

Списак литературе (референтна листа на крају текста) генерално садржи четири елемента: аутор, датум, наслов и извор. Сваки елемент одговара на следећа питања (APA, 2020):

“Аутор: Ко је одговоран за овај рад?”

Датум: Када је овај рад објављен?

Наслов: Како се зове овај рад?”

Извор: Гдје могу да преузmem овај рад”? (стр. 430)

Укључите комплетан цитат на крају вашег рада у одјелку за референце. Референце су организоване по презимену аутора по абecedном (А-З) редоследу. Користите висећу увлаку да одвојите сваку ставку листе.

Основни формат:

Аутор, А. А., & Аутор, Б. Б. (датум). Назив рада.

Извор гдје се може преузети рад. URL или DOI број ако је доступан.

Напомена: Користите Ctrl – Tab опцију да одвојите други и сваки наредни ред извора цитата

АРА Стил користи систем цитирања аутор-датум (видјети одјељак 8.10), у коме кратак цитат у тексту упућује читаоце на пун унос на листи референци. Сваки рад који се цитира у тексту мора се појавити у листи референци, а сваки рад у списку референци мора бити цитиран у тексту. Увјерите се да се правопис имена аутора и датуми објављивања у уносима на листи референци подударају са онима у цитатима у тексту. Елемент датума уноса у референтној листи може укључивати мјесец, сезону и/или дан поред године; међутим, одговарајуће цитирање у тексту укључује само годину (види, на примјер, Примјер 15 у Поглављу 10). (APA, 2020, стр. 392)

2.1.1. Примјери цитирања извора литературе у референтној листи

У наредним редовима биће представљени примјери уобичајених референци АРА стилова. За више информација о референцама и референтним примјерима, погледајте поглавља 9 и 10 Приручника, као и Сажети водич за АРА стил (7. издање)⁶.

Чланак у часопису (одјељак 10.1)

Lachner, A., Backfisch, I., Hoogerheide, V., van Gog, T., & Renkl, A. (2020). Timing matters! Explaining between study phases enhances students' learning. *Journal of Educational Psychology*, 112(4), 841–853. <https://doi.org/10.1037/edu0000396>

Gligorić, D., Pepić, A., Petković, S., Ateljević, J., & Vukojević, B. (2020). Price elasticity of demand for cigarettes in Bosnia and Herzegovina: micro data analysis. *Tobacco Control*, 29(5), 304–309. Published Online First: 25 August 2020. doi: 10.1136/tobaccocontrol-2019-055258. <https://tobaccocontrol.bmj.com/content/tobaccocontrol/early/2020/08/24/tobaccocontrol-2019-055258.full.pdf>

Биљешке:

Обратите пажњу да назив часописа и број издања пишете у курзиву. Користите размак ("space" типка на тастатури) између иницијала, ако аутор има више имена, и напишите име аутора тачно онако како се појављује у објављеном раду, укључујући презимена са цртицом и двојелна презимена, и задржите жељену употребу великих слова аутора.

Примјери:

Autor, A. A.

Santos-García, S., & Velasco Rodríguez, M. L.

van der Waal, P. N.

Чланак из онлајн магазина (одјељак 10.1)

Gander, K. (2020, 29. април). COVID-19 vaccine being developed in Australia raises antibodies

⁶ Водич за уобичајене примјере навођења извора у референцама можете преузети са <https://apastyle.apa.org/instructional-aids/reference-examples.pdf>.

to neutralize virus in pre-clinical tests. *Newsweek*. <https://www.newsweek.com/australia-covid-19-vaccine-neutralize-virus-1500849>

Чланак из штампаног магазина (одјељак 10.1)

Nicholl, K. (2020, мај). A royal spark. *Vanity Fair*, 62(5), 56–65, 100.

Чланак из онлајн новина (одјељак 10.1)

Roberts, S. (2020, 9. април). Early string ties us to Neanderthals. *The New York Times*. <https://www.nytimes.com/2020/04/09/science/neanderthals-fiber-string-math.html>

Штампани новински чланак (одјељак 10.1)

Reynolds, G. (2019, 9. април). Different strokes for athletic hearts. *The New York Times*, D4.

Блог пост (одјељак 10.1)

Rutledge, P. (2019, 11. март). The upside of social media. *The Media Psychology Blog*. <https://www.pamelarutledge.com/2019/03/11/the-upside-of-social-media/>

Ауторска књига (одјељак 10.2)

Kaufman, K. A., Glass, C. R., & Pineau, T. R. (2018). *Mindful sport performance enhancement: Mental training for athletes and coaches*. American Psychological Association. <https://doi.org/10.1037/0000048-000>

Petković, S. (2021). *Preduzetništvo i inovacije u digitalnoj eri*. Banja Luka: Univerzitet u Banjoj Luci, Ekonomski fakultet i Udruženje ekonomista Republike Srpske, SWOT. ISBN 978-99938-46-93-2.

Биљешке: Обратите пажњу да назив књиге пишете у курзиву.

Уређено поглавље књиге (одјељак 10.3)

Zelege, W. A., Hughes, T. L., & Drozda, N. (2020). Home–school collaboration to promote mind–body health. In C. Maykel & M. A. Bray (Eds.), *Promoting mind–body health in schools: Interventions for mental health professionals* (pp. 11–26). American Psychological Association. <https://doi.org/10.1037/0000157-002>

Petković, S., & Heupel, T. (2020). Management Basics: Unternehmerische Fragestellungen. In C. Jäger & T. Heupel (Eds.), *Management Basics* (pp. 3 – 8). FOM-Edition (FOM Hochschule für Oekonomie & Management). Wiesbaden: Springer Gabler. DOI: https://doi.org/10.1007/978-3-658-11229-5_1. ISBN 978-3-658-11228-8. ISBN 978-3-658-11229-5 (online). First Online 08th of November 2019.

Извјештај групе аутора у име корпорације/организације/институције (одјељак 10.4)

World Health Organization. (2014). *Comprehensive implementation plan on maternal, infant and young child nutrition*. https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/113048/WHO_NMH_NHD_14.1_eng.pdf?ua=1

Извјештај индивидуалних аутора (одјељак 10.4)

Winthrop, R., Ziegler, L., Handa, R., & Fakoya, F. (2019). *How playful learning can help leapfrog progress in education*. Center for Universal Education at Brookings. https://www.brookings.edu/wp-content/uploads/2019/04/how_playful_learning_can_help_leapfrog_progress_in_education.pdf

Конференција за штампу (одјељак 10.4)

American Psychological Association. (2020, 2. март). *APA reaffirms psychologists' role in combating climate change* [Конференција за штампу]. <https://www.apa.org/news/press/releases/2020/03/combating-climate-change>

Сесија на конференцији (одјељак 10.5)

Davidson, R. J. (2019, 8-11. август). *Well-being is a skill* [Сесија на конференцији]. APA 2019 Convention, Chicago, IL, United States. https://irp-cdn.multiscreensite.com/a5ea5d51/files/uploaded/APA2019_Program_190708.pdf

Рад објављен у Зборнику радова са конференције (одјељак 10.5)

Alfirević, N., Petković, S., & Mihanović, D. (2019). Higher education students' understanding of natural and social sustainability: Preliminary empirical research in South East Europe. In Proceedings of 07th REDETE Conference "Researching Economic Development and Entre-

preneurship in Transition Economies", (pp. 64-76). October 24th - 26th 2019, Banja Luka. Banja Luka: University of Banja Luka, Faculty of Economics. ISSN 978-99938-46-87-1.

Петковић, С. (2010). Извори финансирања малих и средњих предузећа у Републици Српској. У Улога финансијске и рачуноводствене професије у превазилажењу кризе у реалном и финансијском сектору. Зборник радова, 14. Конгрес Савеза рачуновођа и ревизора Републике Српске, Бања Врућица, Теслић, (стр. 343-377). 23-25.09.2010. године. Бања Лука: Савез рачуновођа и ревизора Републике Српске. ISBN 978-99938-840-4-0.

Дисертација из базе података (одјељак 10.6)

Horvath-Plyman, M. (2018). *Social media and the college student journey: An examination of how social media use impacts social capital and affects college choice, access, and transition* (Publication No. 10937367) [Unpublished doctoral dissertation, New York University]. ProQuest Dissertations and Theses Global.

Башић, С. (2021). *Развој женског предузетништва у функцији развоја привреде у транзиционим земљама* (Публикација Но. 1869) [Необјављена докторска дисертација, Универзитет у Бањој Луци, Економски факултет]. <http://eteze.unibl.org/>

Препринт научни рукопис (Preprint article) (одјељак 10.8)

Latimier, A., Peyre, H., & Ramus, F. (2020). *A meta-analytic review of the benefit of spacing out retrieval practice episodes on retention*. PsyArXiv. <https://psyarxiv.com/kzy7u/>

Биљешке: Препринт је верзија научног рукописа објављена на јавном серверу прије формалне рецензије. Чим буде објављен, ваш препринт постаје стални дио научног записа, који се може цитирати са сопственим јединственим DOI. Раним дијелењем можете убрзати брзину којом наука напредује.

Скуп података (Data set) (одјељак 10.9)

O'Donohue, W. (2017). *Content analysis of undergraduate psychology textbooks* (ICPSR 21600; Version V1) [Скуп података]. Inter-university

Consortium for Political and Social Research.
<https://doi.org/10.3886/ICPSR36966.v1>

Филм или видео (одјељак 10.12)

Doctor, P., & Del Carmen, R. (Directors). (2015). *Inside out* [Филм]. Walt Disney Pictures; Pixar Animation Studios.

ТВ серије у епизодама (одјељак 10.12)

Dippold, K. (Writer), & Trim, M. (Director). (2011, 14. april). Fancy party (Сезона 3, епизода 9) [TV serija epizoda]. In G. Daniels, H. Klein, D. Miner, & M. Schur (Извршни продуценти), *Parks and recreation*. Deedle-Dee Productions; Fremulon; 3 Arts Entertainment; Universal Media Studios

Вебинар (Webinar) (одјељак 10.12)

Kamin, H. S., Lee, C. L., & McAdoo, T. L. (2020). *Creating references using seventh edition APA Style* [Вебинар]. American Psychological Association. <https://apastyle.apa.org/instructional-aids/tutorials-webinars>

YouTube Видео (одјељак 10.12)

Above The Noise. (2017, 18. октобар). *Can procrastination be a good thing?* [Видео]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=FQM-wmBNNOnQ>

Пјесма или нумера (одјељак 10.13)

Nirvana. (1991). Smells like teen spirit [Пјесма]. On *Nevermind*. DGC.

Радио емисија (одјељак 10.13)

Hersher, R. (2020, 19. март). *Spring starts today all over America, which is weird* [Радио емисија]. NPR. <https://www.npr.org/2020/03/19/817237429/spring-starts-to-day-all-overamerica-which-is-weird>

Podcast епизода (одјељак 10.13)

Santos, L. (Host). (n.d.). Psychopaths and superheroes (No. 1) [Audio podcast епизода]. У The happiness lab with Dr. Laurie Santos. Pushkin Industries. <https://www.happinesslab.fm/season-2-episodes/episode-1>

Инфографика (одјељак 10.14)

American Psychological Association. (n.d.). *Data sharing* [Инфографика]. <https://www.apa.org/pubs/journals/data-sharing-infographic.pdf>

PowerPoint са веб локације учионице (одјељак 10.14)

Mack, R., & Spake, G. (2018). *Citing open source images and formatting references for presentations* [PowerPoint слајдови]. Canvas@FNU. <https://fnu.onelogin.com/login>

Tweet (одјељак 10.15)

Obama, B. [@BarackObama]. (2020, 7. април). *It's World Health Day, and we owe a profound debt of gratitude to all our medical professionals. They're still giving* [Tweet]. Twitter. <https://twitter.com/BarackObama/status/1247555328365023238>

Отворени образовни ресурс (одјељак 10.16)

Fagan, J. (2019, 25. март). *Nursing clinical brain*. OER Commons. Преузето 7. јануара 2020. године, са <https://www.oercommons.org/authoring/53029-nursing-clinical-brain/view>

Веб страница (одјељак 10.16)

Chandler, N. (2020, 9. април). *What's the difference between Sasquatch and Bigfoot?* howstuffworks. <https://science.howstuffworks.com/science-vs-myth/strange-creatures/sasquatch-bigfoot-difference.htm>

Веб страница на веб локацији са вијестима (одјељак 10.16)

Machado, J., & Turner, K. (2020, 7. март). *The future of feminism*. Vox. <https://www.vox.com/identities/2020/3/7/21163193/international-womens-day-2020>

Веб страница са датумом преузимања (одјељак 10.16)

Center for Systems Science and Engineering. (2020, 6. мај). *COVID-19 dashboard by the Center for Systems Science and Engineering (CSSE) at Johns Hopkins University (JHU)*.

Johns Hopkins University & Medicine, Coronavirus Resource Center. Преузето 6. маја 2020. године са <https://coronavirus.jhu.edu/map.html>

Закони и подзаконски акт (одјељак 11.5)

Закон о измјенама и допунама закона о развоју малих и средњих предузећа. Службени гласник Републике Српске, 50/13,

84/19, Члан 1, пар. 3-4 (2019). <https://www.narodnaskupstinars.net/?q=la/akti/usvojeni-zakoni/zakon-o-izmjenama-i-dopunama-zakona-o-razvoju-malih-i-srednjih-preduze%C4%87a>

У тексту:

Закон о измјенама и допунама закона о развоју малих и средњих предузећа (2019)

ЛИТЕРАТУРА

American Psychologist Association (2020). *Publication manual of the American Psychologist Association 2020: the official guide to APA Style* (7th ed.). American Psychologist Association.

Columbia College. (n.d.). *APA Citation Guide (7th edition): Websites*. Преузето 24. октобра 2021. године са <https://columbiacollege-ca.libguides.com/apa/websites>.

George Mason University. (n.d.). *Writing a Scientific Research Report (IMRAD)*. George Mason University Writing Center. Преузето 24. октобра 2021. године са <https://writingcenter.gmu.edu/guides/writing-an-imrad-report>.

Lavery Library. (n.d.). *APA 7th Ed: In-Text Citations*. Lavery Library St. John Fisher College Преузето 24. октобра 2021. године са <https://libguides.sjfc.edu/citations/apa/intext>.

Pravni fakultet Niš. (n.d.). *APA stil navođenja izvora*. Преузето 24. октобра 2021. године са <http://www.prafak.ni.ac.rs/files/konkursi/APA-stil-politeuma-2020.pdf>.

Purdue University. (n.d.). *In-Text Citations: Author/Authors*. Преузето 26. октобра 2021. године са https://owl.purdue.edu/owl/research_and_citation/apa_style/apa_formatting_and_style_guide/in_text_citations_author_authors.html.

Тодоровић, З., Шијаковић, И., и Марић, Т. (2006). *Упутство за израду стручних и научних радова*. Бања Лука: Универзитет у Бањој Луци, Економски факултет. (Todorović, Z., Šijaković, I., i Marić, T. (2006). *Uputstvo za izradu stručnih i naučnih radova*. Banja Luka: Univerzitet u Banjoj Luci, Ekonomski fakultet). Преузето 19. октобра 2021. године са http://www.ef.unibl.org/dokumenti/82Uputstvo_za_izradu_strucnih_i_naucnih_radova.pdf.

Тодоровић, З., и Тодоровић, И. (2015). *Методологија научног истраживања у економији*. Бања Лука: Универзитет у Бањој Луци, Економски факултет. (Todorović, Z., i Todorović, I. (2015). *Metodologija naučnog istraživanja u ekonomiji*. Banja Luka: Univerzitet u Banjoj Luci, Ekonomski fakultet).

Victoria University. (n.d.). *APA 7th Referencing: Webpages*. Преузето 26. октобра 2021. године са <https://libraryguides.vu.edu.au/apa-referencing/7Webpages>.

Вујаклија, М. (1992). Лексикон страних речи и израза. Београд: Просвета. (Vujaklija, M. (1992). *Leksikon stranih reči i izraza*. Beograd: Prosveta).

Додатак: Контролна питања за писање и евалуацију научног рада према ИМРаД методологији

„ИМРаД“ формат се односи на рад који је структуриран у четири главна одјељка: Увод, Методе, Резултати и Дискусија. Овај формат се често користи за лабораторијске извјештаје, као и за извјештавање о свим планираним, систематским истраживањима у друштвеним наукама, природним наукама или инжењерским и рачунарским наукама (George Mason University [GMS], n.d.).

Док су стандарди за извјештавање информација у сажетку и уводу рада заједнички за све врсте истраживања (видјети одјељке 3.3–3.4), постоје специфични стандарди извјештавања за квантитативне истраживачке радове, укључујући одјељке Метод, Резултати и Дискусија (видјети одјељке 3.6–3.8).

Имајте на уму да је ово концептуално раздвајање, али у пракси, информације наведене у ова три сета стандарда за извјештавање могу бити помијешане у неколико дијелова рада да би се оптимизовала читљивост. Стандарди специфични за квалитативне и мјешовите методе истраживања представљени су у одјељцима 3.13 до 3.17 и 3.18, респективно. (APA, 2020, стр. 141)

У Табели 3, у форми контролне листе, постављена су питања која аутору или ауторима који пишу стручни и научни рад који садржи квантитативно емпиријско истраживање, омогућавају да обрати пажњу на битне елементе структуре извјештаја, односно рада.

Табела 3

Контролна питања за писање и евалуацију научног рада према ИМРаД методологији

НАСЛОВ	ДА	НЕ
Да ли је наслов нов, актуелан, инвентиван, активан и користан (ко, шта, како?)?		
Да ли је наслов једноставан, јасан и недвосмислено одражава бит садржаја рада?		
Да ли је наслов индикативан?		
Да ли наслов има и поднаслов који прецизније дефинише предмет истраживања или тип научног рада?		
САЖЕТАК		
Да ли сажетак укратко описује позадину проблема истраживања?		
Да ли сажетак има јасно дефинисану сврху, односно циљ рада?		
Да ли сажетак ставља рад у контекст претходног истраживања?		
Да ли сажетак истиче проблем истраживања и јасно наводи његову важност?		
Да ли сажетак наводи методе које су кориштене за рјешавање проблема?		
Да ли сажетак јасно идентификује главне налазе и њихову оригиналност/важност?		
Да ли сажетак садржи основне закључке?		
Да ли је сажетак довољно кратак (до 250 ријечи)?		
Да ли су наведене кључне ријечи које заједно са насловом рада откривају суштину истраживања (оптимално пет ријечи)		
УВОД (може бити нумерисан редним бројем 1. али није обавезујуће)		
Да ли увод уводи у проблематику истраживања кроз кратки теоријски приказ?		
Да ли образложена тема научног истраживања и изнесени аргументи доказују актуелност, значај и погодност теме за истраживање?		
Да ли се у уводу дефинишете проблем, предмет, сврха, циљеви и хипотезе истраживања?		

⁷ ИМРаД је скраћеница на енглеском језику, а представља следеће: I – Introduction (Увод), M – Methodology (Методологија), R – Results (Резултати) и D – Discussion (Дискусија).

ПРОБЛЕМ ИСТРАЖИВАЊА		
Да ли је проблем научно, јасно и прецизно дефинисан?		
Да ли је проблем адекватно сужен у истраживачки проблем?		
Да ли је проблем теоријски образложен?		
Да ли је проблем довољно значајан за истраживање и да ли имплицира да ће се рјешавањем проблема постићи оригинални научни доприноси?		
Да ли је потребно провести научно истраживање да би се дошло до нових сазнања и рјешења проблема?		
Да ли проблем имплицира одређене штетне посљедице (економске, еколошке и друштвене), због који се треба научно рјешавати?		
Да ли је однос између идентификованог истраживачког проблема и ранијих истраживања јасно описан?		
Да ли проблем има практични значај?		
ПРЕДМЕТ ИСТРАЖИВАЊА		
Да ли је подручје истраживања јасно и прецизно дефинисано?		
Да ли је дефинисано шире и уже подручје истраживања?		
СВРХА И ЦИЉЕВИ ИСТРАЖИВАЊА		
Да ли је одређена главна сврха истраживања?		
Да ли су дефинисани главни циљеви истраживања који се резултатима истраживања намјеравају остварити?		
Да ли су дефинисани научни циљеви истраживања?		
Да ли су дефинисани прагматични циљеви истраживања?		
Да ли су циљеви усклађени са проблемом истраживања?		
Да ли је на крају увода описан укратко садржај рада?		
1. ПРЕГЛЕД ЛИТЕРАТУРЕ (ОЦЈЕНА ДОСАДАШЊИХ ИСТРАЖИВАЊА И ТЕОРИЈСКИ ОКВИР)		
Да ли је прикупљена литература везана за проблем и предмет истраживања?		
Да ли је обухваћена референтна литература (Чланци морају бити најновији из међународно индексираних база – WoS, SSCI, SCOPUS, а књиге не старије од 5 година, осим у случају коришћења фундаменталних научних дјела)?		
Да ли је прикупљање литературе логички организовано?		
Да ли се кроз прикупљену литературу обезбјеђује критички осврт на релевантна истраживања?		
Да ли постоје докази на основу који се даје критички осврт?		
Да ли су наслови и поднаслови у теоријском оквиру груписани према темама?		
Да ли су идентификоване и објашњене непознанице о проблему истраживања?		
Да ли је литература правилно цитирана?		
Да ли је теоријски дио повезан са проблемом истраживања?		
Да ли су у теоријском дијелу појмови адекватно дефинисани, и да ли су односи између тих појмова јасно објашњени (појмови и појмовна анализа)?		
Да ли постоје докази за анализу и синтезу различитих студија које се односе на поређење резултата, идентификацију разлике међу бројним студијама?		
Да ли су проблеми, нејасноће и питања која су неријешена у литератури јасно идентификована?		
Да ли се на крају теоријског дијела даје одређени закључак и из које се види приједлог за истраживање који треба провести?		
2. ИСТРАЖИВАЧКИ МОДЕЛ И ХИПОТЕЗЕ		
Да ли хипотезе одговарају на проблем истраживања?		
Да ли је хипотеза појмовно јасна?		
Да ли је хипотеза искуствено повјерљива?		
Да ли је хипотеза повезана са теоријом и релевантним емпиријским доказима?		
Да ли хипотезе описују предвидиве односе између двије и више варијабли?		
Да ли су постављене главна и помоћне хипотезе?		
Да ли је представљен истраживачки модел?		

3. МЕТОДОЛОГИЈА ИСТРАЖИВАЊА		
НАЦРТ ИСТРАЖИВАЊА		
Да ли је нацрт истраживања адекватно описан?		
Да ли нацрт истраживања одговара проблему истраживања?		
Да ли нацрт истраживања рјешава питање интерних и екстерних ваљаности студија?		
Да ли су коришћене методе одговарајуће?		
ИСТРАЖИВАЧКИ УЗОРАК		
Да ли је величина узорка адекватна?		
Да ли узорак представља дефинисану популацију?		
Да ли је поступак избора узорка адекватан и економичан?		
Да ли је метод одређивања узорка адекватан?		
Да ли су критерији за одабир узорка јасно идентификовани?		
ОГРАНИЧЕЊА У ИСТРАЖИВАЊУ		
Да ли су јасно описана ограничења у истраживању?		
Да ли су у овом поднаслову описана могућа рјешења превазилажења ограничења истраживања у будућим истраживањима?		
4. РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА		
Да ли су методе прикупљања податка прикладне за истраживање?		
Да ли су методе прикупљања података описане на одговарајући начин?		
Да ли су начини мјерења података адекватни?		
Да ли су дефинисане зависне и независне варијабле?		
Да ли постоје контролне и друге варијабле (интервентне, медијаторске и друге) и да ли су идентификоване?		
Да ли су сложене варијабле подијељене на индикаторе?		
Да ли су индикатори ваљани, односно да ли се односе на варијаблу коју се жели мјерити?		
Да ли су индикатори објективни, односно да ли резултати мјерења зависе о ономе шта се, а не ко мјери?		
Да ли су индикатори поуздани, односно да се на њих, при мјерењу једне варијабле, можемо без ограничења ослонити?		
Да ли су индикатори једнозначни, односно да су тако јасно и прецизно дефинисани да различити субјекти знају тачно на шта се односе?		
Да ли су индикатори прецизни, односно омогућују да се помоћу њих региструју и мање разлике у величини варијабли ?		
Да ли су резултати истраживања јасно и логично организовани и представљени?		
Да ли је врста анализе податка подесна за мјерење сваке варијабле?		
Да ли су табеле, графикони и слике јасне и разумљиве?		
Да ли су статистичка тестирања коректна за одговор на истраживачко питање?		
Да ли су резултати изнесени логичним редослиједом?		
Да ли се у тексту коментаришу најважније информације које произлазе из табела и графова?		
Да ли су тумачење резултата, али без коментара, заснована на добијеним подацима?		
ДИСКУСИЈА		
Да ли су аргументи у раду изграђени на одговарајућој основи теорије, концепата или других идеја?		
Да ли је на основу резултата истраживање проведена провјера хипотеза?		
Да ли се прво провјеравају помоћне па затим главна хипотеза?		
Да ли резултати истраживања подржавају постављене хипотезе?		
Да ли резултати истраживања имају своју примјену у теоријском и апликативном смислу?		
Да ли се наводе конкретне и јасне чињенице гдје се резултати истраживања (научни допринос) могу теоријски примијенити?		
Да ли је назначено гдје, када, како и уз које претпоставке научни резултати се могу апликативно примијенити у пракси?		
Да ли су добијени резултати конзистентни са резултатима других аутора, или зашто се њихови резултати разликују од резултата које су добили неки други аутори који су радили слична истраживања?		
Да ли су и у којој су мјери коришћене методе утицале на резултате, те да ли би неке друге методе дале другачије резултате?		
Да ли се самокритички упозорава на неке недостатке (објективне или субјективне) истраживања?		

ИМПЛИКАЦИЈЕ РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА		
Да ли рад јасно идентификује импликације на будућа истраживања, праксу и / или друштво?		
Да ли рад премостава јаз између теорије и праксе?		
Како се истраживање може користити у пракси (економски и комерцијални утицај), у настави, да утиче на јавну политику и истраживања (доприносећи новим знањима)?		
Какав је утицај на друштво (утицај на ставове јавности, утицај на квалитет живота)?		
Да ли су ове импликације у складу са налазима и закључцима рада?		
ЗАКЉУЧАК		
Да ли закључак представља системску, концизну и језгровиту синтезу свих релевантних спознаја, научних чињеница, научних теорија изнесених у раду, а којима је доказана главна и помоћна хипотеза?		
Да ли су резултати јасно приказани и анализирани на одговарајући начин?		
Да ли закључци адекватно повезују друге елементе рада?		
Да ли су закључци образложени?		
Да ли су идентификовани правци даљних истраживања?		
Да ли рад садржи нове и релевантне информације које су адекватне за оправдање објављивања?		
ЛИТЕРАТУРА		
Да ли рад демонстрира адекватно разумијевање релевантне литературе у области истраживања и да ли је наведен одговарајући опсег извора литературе?		
Да ли је било који значајан рад занемарен?		
Да ли је наведена само кориштена и цитирана литература?		
Да ли је литература класификована и наведена у складу са прописаним АРА стандардима?		
ДОДАЦИ (АНЕКСИ)		
Да ли су на крају рада наведени упитници, табеле и други релевантни подаци који поткрепљују резултате истраживања		

Биљешке. Контролна питања су креирана на основу података из појединих дијелова књиге Тодоровић и Тодоровић (2015) и од стране аутора.

ЗАВРШНА РАЗМАТРАЊА ОЦЈЕНЕ КВАЛИТЕТА ИСТРАЖИВАЊА

Биљешке: Овај посљедњи дио прегледа 7. издања АРА стандарда односи се на оцјену квалитета урађеног научног или стручног рада.

Општи дио рецензије. *Садржи мишљење рецензента о структури рада, број страница текста, табела, графикона, прилога, литература (актуелност цитиране литературе) и сажетак.*

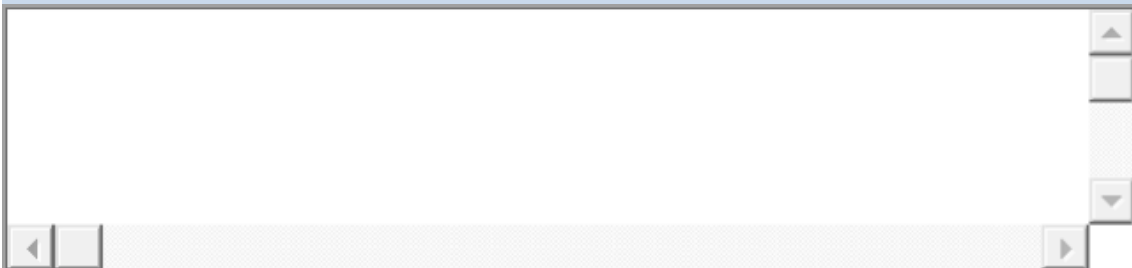
Посебни дио рецензије. *Мишљење рецензента (одговара ли наслов рада и кључне ријечи садржају, одговара ли сажетак садржају и наслову).*

Посебни дио рецензије. Посебне примједбе и сугестије (навести и образложити их ако има потребе)

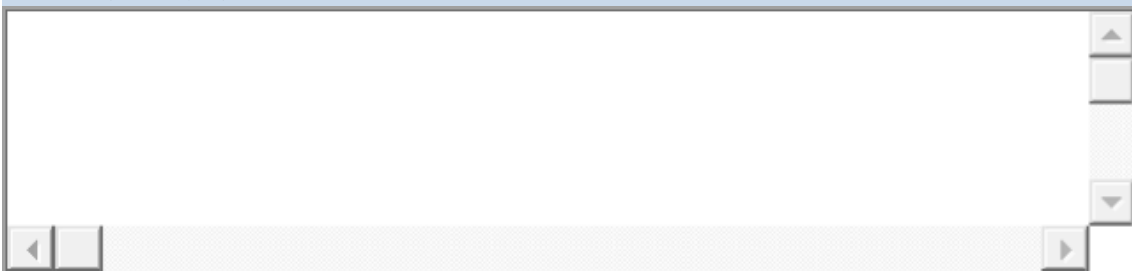

КОМЕНТАРИ РЕЦЕНЗЕНТА

Повјерљиви коментари шефу редакционог одбора

Коментари за аутора – ОБАВЕЗНО НАПИСАТИ КОМЕНТАРЕ ЗА АУТОРА

ПРЕПОРУКА НАУЧНОМ ОДБОРУ

- Прихватити објављивање рада
- Прихватити објављивање рада уз мање дораде рада
- Направити значајну дораду рада у складу са препорукама рецензента
- Не прихватити рад

У случају позитивне оцјене рада, предложити једну од сљедећих класификација рада:

1. Изворни научни чланак (*Original scientific paper*)

Изворни научни чланак (Original scientific paper) представља оригинално научно дјело у којем су изнесени нови резултати фундаменталних или примијењених истраживања. Чланак је састављен тако да се на темељу изнесених информација може:

- › репродуковати методолошки и рачунски поступак и на основу добивених резултата с једнаком тачношћу или унутар граница степена слободе, како то наводи аутор, или
- › поновити ауторова запажања и просудити његове анализе, или
- › провјерити тачност анализа и дедукција на којима се заснивају ауторови налази.

2. Претходно саопштење (*Preliminary communication*)

Претходно саопштење (*Preliminary communication*) представља научни чланак који обавезно садржи једну или више научних информација, али без довољно појединости које би читаоцу омогућиле проверу изнесених научних спознаја.

3. Излагање са научног скупа (*Conference paper*)

Излагање са научног скупа (*Conference paper*) представља цјеловит чланак који је претходно реферисан на научној скупци, али у облику цјеловитог чланка није објављен у зборнику научног скупа.

4. Прегледни чланак (*Review paper*)

Прегледни чланак (*Review paper*) износи посебан проблем о коме је већ публикован научни рад, али му се приступа на нов начин.

5. Стручни чланак (*Professional paper*)

Стручни чланак (*Professional paper*) садржи корисне прилоге из струке и за струку.

Датум: _____

Име и презиме рецензента:

_____

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна и универзитетска библиотека
Републике Српске, Бања Лука

ПЕТКОВИЋ, Саша, 1973-

Кратак преглед правила цитирања из АРА Приручника за
публиковање [Електронски извор] / Саша Петковић. - Онлајн
изд. - Ел. књига. - Бања Лука : Универзитет у Бањој Луци,
Економски факултет, 2022. - Илустр.

Системски захтјеви: Нису наведени. - Начин приступа (URL):
<http://www.ef.unibl.org/o-nama/dokumenti-i-odluke-fakulteta>. -
Ел. публикација у ПДФ формату опсега 29 стр. - 7. изд., 1.
онлајн изд. на срп. језику. - Насл. са насл. екрана. - Опис извора
дана 13.06.2022. - Библиографија: стр. 29.

ISBN 978-99976-57-06-0

COBISS.RS-ID 136355329

ISBN 978-99976-57-06-0

9 789997 657060